

УДК 373.5.016:811.162.1

О. В. Трубнікова,
вчитель польської мови Луцької спеціалізованої школи І–ІІІ ст. № 1
Луцької міської ради Волинської області

Люди навколо нас (міжособистісні стосунки)

Конспект уроку, 11 клас

Використовуючи ідею інклюзивного навчання дітей з обмеженими можливостями, до школярів на польськомовному матеріалі доводиться переконання, що до таких однокласників треба ставитися терпимо, людяно. Вони ж, незважаючи на великі труднощі, можуть добитися в житті всього того, що й інші.

Ключові слова: компетентісно зорінтований урок, навчальна дія, життєва компетентність, міжособистісні стосунки, повага.

Trubnikova O. V. People Around Us (Interpersonal Relations).

Using the idea of inclusive education of children with disabilities, pupils are convinced that they should treat such schoolmates tolerantly and humanly. Despite great difficulties, they can achieve a lot in their life.

Key words: competence oriented lesson, educational action, life competence, the interpersonal relations, respect.

Програма з польської мови спрямовує роботу вчителя на розвиток ключових компетентностей: соціальної, загальнокультурної, інформаційно-комунікаційної. У центрі педагогічної роботи знаходиться учень як суб'єкт навчальної діяльності, а система навчання передбачає максимальне врахування індивідуально-психологічних, вікових та національних особливостей його особистості, а також інтересів. Учень повинен відчувати, що всю систему роботи зорінтовано на його безпосередню діяльність, досвід, світогляд, інтереси, почуття, які враховуються під час організації спілкування на уроці.

Запропонований урок – приклад того, як учитель, застосовуючи діяльність як спосіб пізнання, озброює учня вміннями самостійно освоювати будь-яку галузь знань. Це виховує і в самому учневі діяча – особистість, що вміло діє і швидко реагує на мінливі обставини, готова бачити, професійно імпровізувати, здатна до діяльного спілкування, інтегративної взаємодії з представниками різних сфер суспільного життя.

Надзвичайно цінною є виховна складова та життєва компетентність цього уроку. Життєва компетентність належить не до якоїсь зі сфер діяльності, а до життя загалом, до життєтворчості: «мистецтво жити» є втіленням життєвої компетентності особистості як режисера й автора своєї долі.

Комплексно розвиваючи комунікативну, підприємницьку, соціальну та інші компетентності, вчитель водночас формує вміння вислуховувати іншого, здатність працювати не поруч, а разом, із повагою до оточення.

Бути життєво компетентним – це знати, як якісно жити та вміти постійно нарощувати якість життя, творити його, будувати взаємини з іншими людьми, примножувати і берегти своє здоров'я, щастя, успіх, бути творцем і жити відповідно до вищих загальнолюдських цінностей.

Л. М. Бондарук,
завідувач відділу гуманітарних дисциплін ВППО

Цільова група: учні 11 класу.

Тривалість: 2 x 45 хвилин.

Мета:

- розширити знання щодо тематики ситуативного спілкування, пов'язаної з аспектами взаємин;
- удосконалити мовні навички в рамках вивченої теми;
- допомогти усвідомити, що кожна людина – неповторна індивідуальність, унікальна особистість.

Операційні цілі (завдання)

Після закінчення уроку учень *знає:*

- слова та ідіоматичні вирази в межах теми;

розуміє:

- сутність поняття «повага» в міжособистісних стосунках;

вміє:

- працювати з текстом;
- висловлювати власну думку із запропонованої проблеми;
- аналізувати текст та обґрунтовувати свою позицію, ставлення;
- працювати в малих групах, презентувати напрацювання колективу;

може:

- демонструвати толерантне ставлення до інших;
- усвідомлено висловлювати почуття, пов'язані з повагою або ж неповагою до певної людини.

Методи і техніки: робота в групах (підготовка плаката), робота в малих групах, аналіз тексту.

Обладнання: фломастери, два великі аркуші, вісім великих магніти, словники польської мови (відповідно до кількості учнів).

Допоміжні матеріали:

Додаток 1. Текст про Якуба Мілавського (для кожного учня).

Додаток 2. Картки з афоризмами про повагу.

Хід уроку

I. Вступна частина

1. Розпочніть урок зі вступу:

Wszyscy żyjemy w społeczeństwie: rodzina, sąsiedzie, przyjaciele, koledzy, jakaś pani siedząca obok w tramwaju, miły pan sprzedawca w księgarni, uprzejma kelnerka, poważny lekarz itd. Możecie pomóc i wymienić kogoś z waszego otoczenia. (Учні можуть за бажанням долучитися до пригадування цих осіб).

Oczywiście, że z niektórymi wchodzimy w relacje. I przy tym wszyscy wywołują u nas różne emocje. Co to może być? (Учні по можливості називають ті стосунки та емоції, котрі можуть виникнути між людьми. Наприклад: sympatia, rozczarowanie, miłość, przyjaźń, nienawiść, zazdrość, wdzięczność itd).

2. Повідомте тему та мету заняття.

II. Основна частина

1. Запропонуйте учням прослухати текст. Прочитайте виразно текст два рази (додаток 1).

Для того, щоб з'ясувати, чи добре учні зрозуміли прослуханий текст, зверніться до них із запитаннями:

Gdzie uczy się Jakub Miławski?

Czy uprawia jakiś sport?

Czy jest dobrym uczniem?

Czym odróżnia się od innych uczniów w klasie?

2. Повідомте учням, що тепер текст потрібно опрацювати самостійно: прочитати і записати до словників незнайомі слова та ідіоматичні вирази з тексту.

3. Скажіть учням, що вони можуть обговорити з сусідом по парті значення незнайомих слів та виразів, за потреби послуговуючись словниками. Коли робота буде закінчена, проведіть опитування у формі бесіди. За потреби допоможіть учням з'ясувати чи уточнити значення деяких слів та виразів.

4. Зверніться до учнів з проханням подумати і назвати ті емоції, які викликає головний герой тексту.

Поставте запитання:

A czy macie szacunek do tego chłopca?

Dlaczego Jakub Miławski budzi u nas szacunek?

Вислухайте відповіді учнів.

5. Розділіть клас на малі групи (по чотири особи). Нехай учні обговорять, як кожен з них розуміє значення слова **szacunek**. Спонукайте використовувати конструкції «Zgadzam się z ..., jestem pewny, że ..., wydaje mi się, że ..., uważam, że ... itd». Відведіть на це 5 хв.

Коли обговорення закінчиться, запропонуйте кожній групі презентувати свої визначення. Найвдаліші запишіть на дошці.

Підсумуйте, що **szacunek** – це «poważanie, uznanie czegoś; to także respektowanie drugiego człowieka takim, jakim jest, a więc zarówno z jego zaletami, jak i słabościami czy wadami oraz uznanie jego własnych praw i potrzeb».

6. Роздайте учням картки з афоризмами. У тих же малих групах вони читають по одному афоризмові про повагу, коротко пояснюють, як зрозуміли і чи погоджуються з твердженням.

Продовжте обговорення сутності поняття, ставлячи питання:

– Dlaczego Jakub Miławski budzi u nas szacunek?

– Do kogo albo czego można mieć szacunek?

– Czy każdy zasługuje na szacunek?

– Czy na szacunek zasługuje właśnie człowiek jako osoba czy jego czyny i zachowania?

- Czy szacunek to wartość wrodzona czy trzeba jej się uczyć?
- Kto tego może nauczyć, jak i w którym wieku?
- Czy można nauczyć kolegę/koleżankę szacunku? itd.

Учні відповідають на запитання. Найдаліші відповіді можна запропонувати записати на дошці.

7. Об'єднайте учнів у дві групи. Для кожної групи роздайте фломастери і великі аркуші паперу. На одному аркуші написано «**Szacunek okazujemy poprzez: ...**», на іншому – «**Brak szacunku przejawia się poprzez: ...**». Кожна група за визначений час записує, яким чином можна проявити повагу або неповагу. Після завершення роботи обидва аркуші кріпляться до дошки і представник з кожної групи презентує написане. Представники обох груп усно можуть коментувати і доповнювати, дискутувати.

8. Запропонуйте дітям стати у коло. Одному із них дайте клубочок ниток. Попросіть учнів придивитись один до одного, пригадати спільно проведені роки навчання та передати клубок тому однокласнику, до якого він відчуває повагу за певний вчинок, рису характеру.

– Proszę przyjrzeć się do kolegów, przypomnieć wspólnie spędzone lata i wymienić kolegów do których wykazujesz szacunek.

Під час виконання вправи учні пригадують гарні моменти навчання та відпочинку. Нитка візуально об'єднує колектив класу повагою один до одного за гарні справи. Клубочок можна змотати за тими ж правилами.

III. Підсумкова частина

1. Підведіть підсумок уроку, роблячи висновок: «Szacunek jest podstawą wszystkich relacji z drugim człowiekiem, między innym i w pracy».

2. Домашнє завдання: скласти твір-роздум «Kogo darzysz największym szacunkiem?». (Обсяг 5–7 речень). Попросіть учнів уявити себе дорослою самостійною людиною та подумати, чи хотіли б, щоб до них із повагою ставились їхні майбутні діти, начальники, підлеглі, колеги. І чи потрібно їм щось змінити в собі, щоб заслужити цю повагу?

(Wyobraźcie sobie, że jesteście dorosłym usamodzielnionym człowiekiem, mającym rodzinę, dzieci, kolegów, nowych przyjaciół, przełożonych. Czy chcielibyście, żeby przejawiali do was szacunek? Czy trzeba zmienić swoje zachowanie, nauczyć się czemuś nowemu albo całkiem zmienić się dla tego? Co właśnie trzeba zrobić?).

Додаток 1

Текст про Якуба Мілевського

W mojej szkole uczy się pewien bardzo sympatyczny chłopak – Jakub Miławski. Jest bardzo zdolny, na komputerze zna się jak nikt, zadania matematyczne potrafi wytłumaczyć lepiej niż pani od matematyki, a do tego wszystkiego rewelacyjnie gra w kosza. No, może jest trochę zbyt gadatliwy, ale bardzo go lubię i jestem pełen podziwu dla jego pasji, bo Kuba jak już się w coś zaangażuje, to na całego. Nie przypuszczałem, jak się zapisywał dwa lata temu na zajęcia sportowe z koszykówki, że będzie taki dobry. A tu proszę, sukces za sukcesem. On i jego koledzy z zespołu mają na swym koncie już kilka zwycięstw z zespołami innych miast Polski. A do tego wszystkiego Kuba jest dobrym uczniem i uczynnym kolegą, można na nim polegać.

Imponuje mi jego odwaga i wytrwałość, bo jeszcze wam nie zdradziłem, że Kuba porusza się na wózku inwalidzkim, jest sparaliżowany od pasa w dół. Miał wypadek jako mały chłopiec. Ale nauczył się z tym żyć, co ja mówię, on to naprawdę żyje! Ma swoje zainteresowania, pasje, przyjaciół, jest zawsze uśmiechnięty – to my, sprawni inaczej, możemy brać z niego przykład.

Додаток 2

Афоризми про повагу

«Żeby szanować innych, trzeba szanować siebie» (*Aneta Michalska*).

«Szacunek to uznanie i bardzo dobre wychowanie» (*Monika Dzikiewicz*).

«Szanuj dorosłych, a oni będą szanować ciebie» (*Paula Wojcik*).

«Szacunek jest potrzebny człowiekowi, bo gdyby nie on, to byłaby na świecie wielka wojna ludzi» (*Aleksander Iwanowski*).

«Mogę szanować tych, których nie lubię, lub tych, którzy są mi obojętni. Ale kochać?...» (*Eric-Emmanuel Schmitt*).

Література

1. Польська мова (як іноземна) для 5–11 класів для шкіл з українською мовою навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua

2. Уроки з підприємницьким тлом : навч. матеріали [Текст] / за заг. ред. Е. Бобінської, Р. Шияна, М. Товкало. – Варшава : Сова, 2014.